

ANALÝZA

25. července 2023

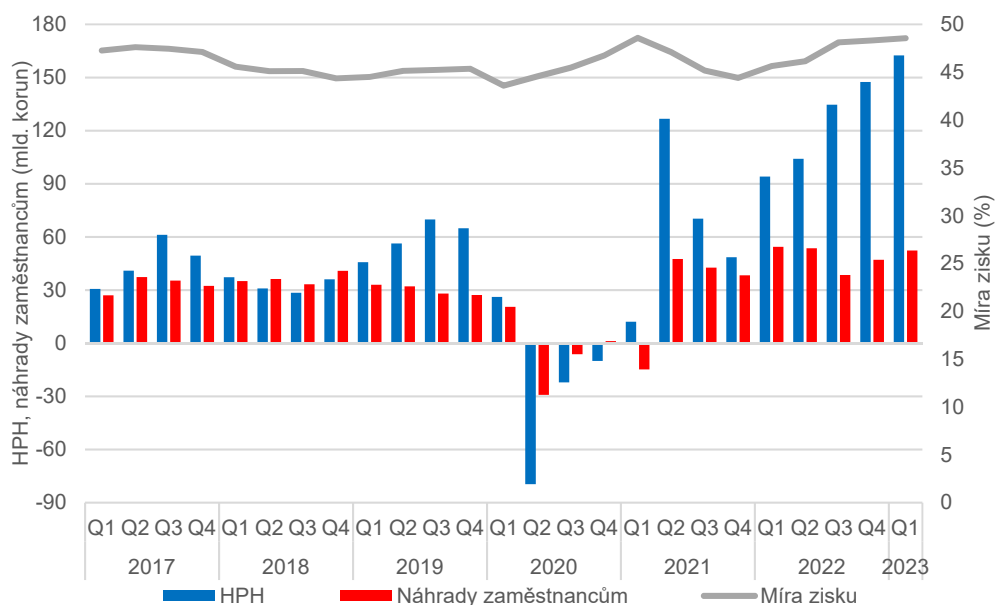
Analýza sektorových účtů – 1. čtvrtletí 2023

První čtvrtina roku 2023 přinesla další zpomalení domácí poptávky. To bylo patrné zejména na spotřebě domácností, která se vlivem jejich klesající kupní síly reálně propadla, ale také na nižší míře investic podniků i domácností. Reálnému růstu hrubé přidané hodnoty nefinančních podniků pomohla hlavně zahraniční poptávka. Hospodaření sektoru vládních institucí skončilo v deficitu, který se meziročně prohloubil.

Nefinanční podniky

V 1. čtvrtletí 2023 českou ekonomiku dál ovlivňovalo oslabování domácí poptávky (spotřební i investiční) a současné zlepšování situace části exportérů. Výsledkem byl trvalý útlum maloobchodu i služeb, ačkoli služby jediné mohly čerpat alespoň z oživení zahraničního cestovního ruchu. Na druhé straně pozitivní výsledky vývozu motorových vozidel a přidružených oborů udržovaly růst ve zpracovatelském průmyslu. Nominální meziroční přírůstek hrubé přidané hodnoty (HPH) nefinančních podniků (NP) v 1. čtvrtletí 2023 dosáhl 162,4 mld. korun¹. To po očištění o vliv silného růstu cenové hladiny² představovalo reálné navýšení o 5,7 %. Podle sezónně očištěných dat narostla HPH sektoru NP v 1. kvartálu nominálně mezičtvrtletně o 51,0 mld. korun, což po očištění o cenové vlivy znamenalo reálný nárůst o 0,5 %.

Graf 1: Meziroční nominální přírůstek HPH a náhrad zaměstnancům (v mld. korun), míra zisku (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

¹ Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje použité v textu bez sezónního očištění.

² Do reálného vyjádření převedeno s pomocí celkového deflátoru HPH. V 1. čtvrtletí 2023 dosahoval meziroční deflátor HPH 12,0 %, mezičtvrtletně cenová hladina stoupla o 4,4 %.

ANALÝZA

V 1. čtvrtletí posílil meziroční růst celkové zaměstnanosti v sektoru NP na 2,5 %. Zaměstnanost v sektoru NP překonala úroveň stejného období všech předchozích let. Zaměstnancům NP vyplatily ve formě náhrad o 52,3 mld. korun (10,6 %) více. Z toho se mzdy a platy navýšily o 41,9 mld. korun (11,1 %). Podle sezónně očištěných údajů se náhrady zaměstnancům vyplacené NP mezičtvrtletně zvýšily o 18,0 mld. korun (3,3 %). Nefinančním podnikům bylo vyplaceno 23,0 mld. korun ve formě dotací, což bylo meziročně o 4,8 mld. více. Na druhé straně byl patrný skokový nárůst zaplacených daní z výroby a dovozu³ (+8,8 mld. korun).

Hrubý provozní přebytek NP dosáhl v 1. čtvrtletí 505,1 mld. korun a meziročně se zvýšil o 106,1 mld. Silný byl také mezičtvrtletní nárůst (27,2 mld. korun, sezónně očištěno). Míra zisku NP⁴ v 1. kvartálu mírně narostla o 0,2 p. b. na 48,6 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra zisku vyšší o 3,1 p. b. (sezónně neočištěno).

Saldo důchodů z vlastnictví NP dosáhlo v 1. čtvrtletí deficitu 88,0 mld. korun. Schodek se meziročně prohloubil o 7,6 mld. korun. Přijaté důchody z vlastnictví NP byly meziročně o 8,9 mld. vyšší zejména zásluhou přijatých úroků (+11,0 mld. korun). Naopak rozdělované důchody společností náležící NP byly meziročně nižší o 2,6 mld. korun a reinvestované zisky z přímých zahraničních investic rostly jen mírně (+0,6 mld.). Nefinanční podniky ve formě důchodů z vlastnictví vyplatily meziročně o 16,5 mld. korun více. Poměrně mírně rostly jimi zaplacené úroky (+3,2 mld. korun) a nevýrazný byl pokles rozdělovaných důchodů společností (-1,5 mld.). Reinvestované zisky z přímých zahraničních investic ale meziročně vzrostly o 14,8 mld. korun.

Deficit salda druhotných důchodů se v 1. kvartálu výrazně prohloubil o 13,6 mld. korun a dosáhl 60,6 mld. korun. Běžné daně z důchodů a jmění zaplacené NP se meziročně zvýšily o 12,5 mld. korun. O 10,2 mld. korun více NP odvedly ve formě ostatních běžných transferů. Ostatní běžné transfery, které podniky obdržely, se meziročně zvýšily o 25,9 mld. korun. Hrubé úspory NP v 1. čtvrtletí dosáhly rekordní úrovně 356,5 mld. korun a meziročně byly vyšší o 84,9 mld. Mimořádně vysokým zásobám odpovídá také ukazatel míry úspor NP⁵, který dosáhl 34,2 % (nejvíce od 1. kvartálu 2007) a meziročně tak vzrostl o 3,4 p. b.

Objem kapitálových transferů přijatých v 1. čtvrtletí NP se meziročně zvýšil o 2,0 mld. korun na 7,5 mld. Z toho se o 2,1 mld. zvýšily přijaté investiční dotace tvořící naprostou většinu kapitálových transferů pro NP (6,8 mld.), zatímco ostatní kapitálové transfery byly nižší o 0,2 mld. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu NP byly v 1. čtvrtletí meziročně vyšší o 18,5 mld. korun (7,6 %) a vyšplhaly na 262,4 mld. Nominální nárůst byl ale silně ovlivněn růstem cenové hladiny⁶. Mezičtvrtletní nominální přírůstek investic NP byl velmi mírný (+0,6 mld. korun, 0,1 %, sezónně očištěno). Míra investic nefinančních podniků⁷ dokládá spíše zdrženlivost podniků ohledně větší investiční aktivity. Podle sezónně očištěných údajů se míra investic v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně snížila o 1,3 p. b. na 27,2 %. Meziročně byla míra investic NP (neočištěná) nižší o 2,5 p. b.

³ Zejména dopad daně z nadměrných zisků, tzv. „windfall tax“

⁴ Míra zisku nefinančních podniků je definována jako podíl hrubého provozního přebytku k hrubé přidané hodnotě (B.2g / B.1g).

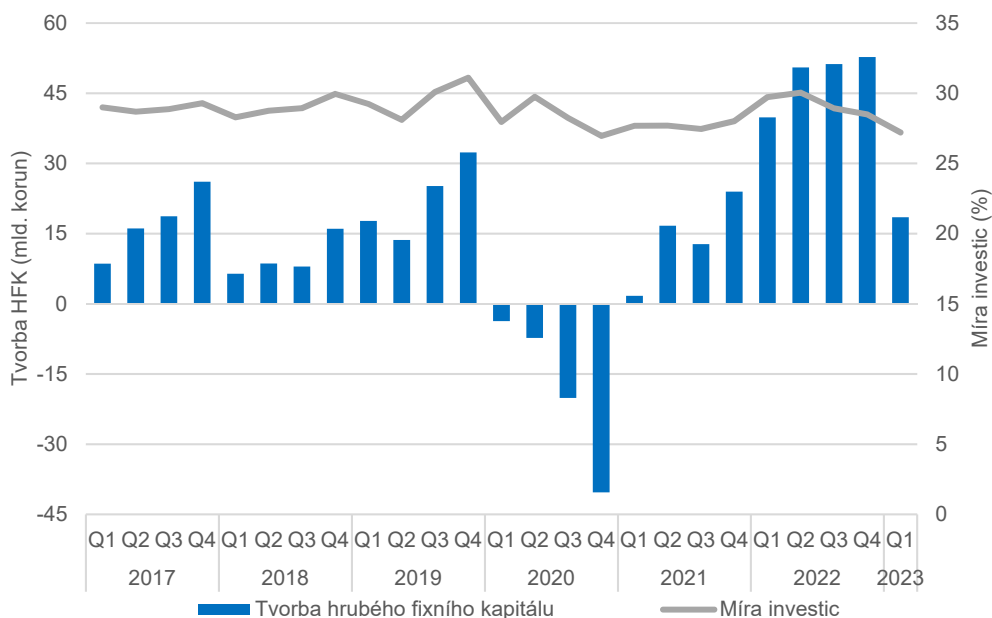
⁵ Míra úspor nefinančních podniků je definována jako podíl hrubých úspor na hrubé přidané hodnotě (B.8g / B.1g).

⁶ Podle deflátoru HDP se ceny hrubého fixního kapitálu zvýšily v 1. čtvrtletí meziročně o 7,6 % a mezičtvrtletně vzrostly o 2,3 %.

⁷ Míra investic nefinančních podniků je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubé přidané hodnotě (P.51g / B.1g).

ANALÝZA

Graf 2: Meziroční nominální přírůstek tvorby hrubého fixního kapitálu (v mld. korun) a míra investic (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Vládní instituce

Celkový deficit hospodaření sektoru vládních institucí (VI) v 1. čtvrtletí 2023 dosáhl 100,9 mld. korun a meziročně byl hlubší o 31,9 mld. V rámci 1. kvartálu šlo o druhý nejvyšší schodek po pandemií ovlivněném 1. čtvrtletí 2021. Za výrazným meziročním zhoršením salda stál především prudký růst výdajů VI spojených s řešením energetické krize i dalšími závazky VI. Příjmová strana přitom rovněž vykazovala silné meziroční navýšení. Podle sezónně očištěných údajů se deficit hospodaření VI mezičtvrtletně mírně zhoršil.

Příjmy sektoru VI se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 78,0 mld. korun (12,6 %) a dosáhly 696,6 mld. Nejvíce k jejich růstu přispěly běžné daně z důchodů a jmění (+29,0 mld. korun) a přijaté čisté sociální příspěvky (+22,4 mld.). Na 14,2 mld. korun zrychlil meziroční přírůstek daní z výroby a dovozu, na kterých se projevil příjem z daně z nadměrných zisků. Nominální růst daní navázaných na spotřebu ale zaostával za inflací, na čemž se kromě slabší spotřebitelské poptávky projevovalo i dočasné snížení spotřební daně na naftu. Rostly také důchody z vlastnictví (+6,7 mld. korun). Hodnota tržní produkce pro vlastní užití a platby za ostatní netržní produkci byly meziročně o 5,0 mld. korun vyšší. Jen mírně se zvýšily přijaté ostatní běžné transfery (+1,0 mld. korun) a prakticky stagnovaly přijaté kapitálové transfery (-0,3 mld.).

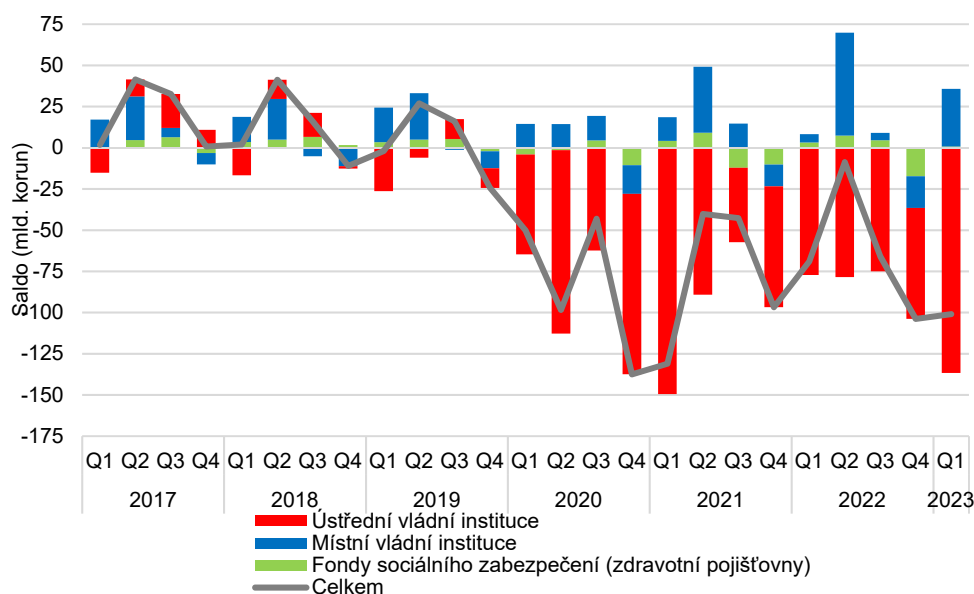
V 1. čtvrtletí došlo k prudkému posílení přírůstku výdajů VI. Ty dosáhly celkem 797,5 mld. korun a meziročně se zvýšily o 109,9 mld. (16,0 %). Na zaznamenaném nárůstu se nejvíce podílely sociální dávky a naturální sociální transfery (+38,0 mld. korun), ve kterých se projevovaly zejména valorizace starobních důchodů. Výrazně narůstaly i placené dotace (+30,2 mld. korun), které zahrnovaly především kompenzace za dodávku elektřiny a plynu. Posílil také meziroční růst

ANALÝZA

mezispotřeby (+14,5 mld. korun) a náhrad zaměstnancům (+13,9 mld.). Vysoká úroveň úrokových sazeb dále ovlivňovala přírůstek placených důchodů z vlastnictví (+8,9 mld. korun). Meziročně vyšší byly v 1. kvartálu také placené ostatní běžné transfery (+7,7 mld. korun). Přírůstek výdajů na tvorbu hrubého kapitálu a čisté pořízení nevyráběných aktiv zpomalil na +4,2 mld. korun. Výrazně meziročně nižší byly placené kapitálové transfery (-7,4 mld. korun).

Deficit hospodaření ústředních vládních institucí se v 1. čtvrtletí meziročně prohloubil o 59,4 mld. korun na 136,6 mld. Na subsektoru ležela hlavní část navýšených výdajů vládních institucí (+115,7 mld. korun, 23,2 %). Příjmy ústředních vládních institucí přes relativně silný nárůst (+56,2 mld. korun, 13,3 %) nestačily výdajovou stránku kompenzovat. K meziročnímu navýšení výdajů ústředních VI nejvíce přispívaly placené ostatní běžné transfery (+40,1 mld. korun), dále sociální dávky a naturální sociální transfery (+34,1 mld.) a dotace (+27,8 mld.). Příjmy ústředních VI rostly zejména prostřednictvím přijatých běžných daní z důchodů a jmění (+21,1 mld. korun), přijatých čistých sociálních příspěvků (+16,3 mld.) a pak přijatých daní z výroby a dovozu (+10,2 mld.).

Graf 3: Saldo hospodaření vládních institucí (v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

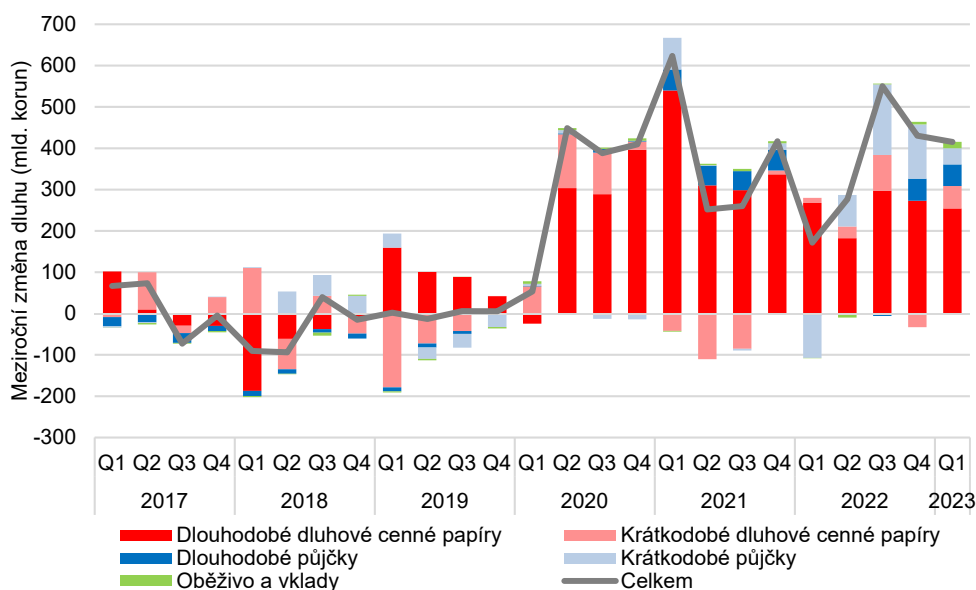
Místní vládní instituce v 1. čtvrtletí hospodařily s výrazným přebytkem 35,0 mld. korun. Kladné saldo bylo meziročně vyšší o 29,9 mld. korun a v rámci 1. kvartálu šlo také o nejvýraznější zaznamenaný přebytek. Meziroční růst příjmů subsektoru (+54,3 mld. korun, 27,3 %) značně překonal navýšení výdajů (+24,4 mld., 12,6 %). Na straně příjmů v 1. čtvrtletí nejvýrazněji meziročně rostly přijaté ostatní běžné transfery (+36,2 mld. korun), běžné daně z důchodů a jmění (+8,0 mld.) a daně z výroby a dovozu (+4,0 mld.). Na straně výdajů místních VI nejvíce meziročně rostly náhrady zaměstnancům (+8,1 mld. korun), mezispotřeba (+7,7 mld.) a dále tvorba hrubého kapitálu a čisté pořízení nevyráběných aktiv (+5,4 mld. korun).

ANALÝZA

Fondy sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny) v 1. čtvrtletí hospodařily s drobným přebytkem 0,8 mld. korun. Kladné saldo bylo meziročně mírnější o 2,4 mld. korun. Výdaje zdravotních pojišťoven (+9,0 mld. korun, 8,8 %) meziročně rostly rychleji než jejich příjmy (+6,6 mld., 6,2 %). Na straně výdajů se hodnota ostatních běžných transferů zvýšila o 5,1 mld. korun a přírůstek naturálních sociálních transferů posílil na 4,5 mld. Hlavní zdroj jejich příjmů, kterým jsou přijaté čisté sociální příspěvky, vzrostl o 6,6 mld. korun.

Dluh sektoru vládních institucí v 1. čtvrtletí 2023 dosáhl 3 099,4 mld. korun⁸ a meziročně vzrostl o 415,3 mld. Míra zadlužení vládních institucí byla meziročně vyšší o 1,7 p. b. na 44,5 % HDP. K růstu relativního zadlužení přispělo 6,0 p. b. navýšení nominálního dluhu, a naopak růst HDP přispěl k poklesu 4,3 p. b. Dluh se meziročně zvyšoval především prostřednictvím nárůstu objemu dluhových cenných papírů o 308,4 mld. korun. Z toho objem dlouhodobých dluhopisů vzrostl o 254,0 mld. korun a u těch krátkodobých o 54,4 mld. Krátkodobé půjčky se zvýšily meziročně o 39,3 mld. korun a dlouhodobé o 52,2 mld. Objem oběživa a vkladů byl meziročně vyšší o 15,4 mld. korun.

Graf 4: Dluh sektoru vládních institucí a jeho struktura (meziroční změna v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Domácnosti

Příjmy domácností reprezentované hrubým disponibilním důchodem (HDD) v 1. čtvrtletí 2023 dosáhly 949,0 mld. korun a meziročně vzrostly o 93,1 mld. (10,9 %). Výrazný nominální přírůstek

⁸ Dluh v sektorových účtech se liší (číselně i metodicky) od Maastrichtského dluhu pro potřeby EDP statistiky. Liší se zejména zahrnuté závazky i způsob jejich ohodnocení. Celkové závazky v sektorových účtech zahrnují navíc měnové zlato a zvláštní práva čerpání, účasti a podíly v investičních fondech, pojistné a penzijní programy, finanční deriváty a zaměstnanecké opce a ostatní závazky. Všechny závazky jsou oceněny tržní hodnotou a bez vlivu souvisejících derivátových obchodů. Zdroj: Rybáček, V., Musil, P. (2020). Vztah mezi saldem hospodaření a dluhem vládních institucí. *Politická ekonomie*, 68(4), 462–482, <https://doi.org/10.18267/j.polek.1290>.

ANALÝZA

nestačil na pokrytí růstu cenové hladiny, takže reálně HDD domácností klesl meziročně o 3,4 %⁹. Podle sezónně očištěných údajů se HDD domácností mezičtvrtletně zvýšil o 28,2 mld. korun (2,9 %). Zrychlení mezičtvrtletního růstu cenové hladiny na počátku roku ale vedlo k reálnému poklesu HDD o 2,0 %.

Domácnostem v 1. čtvrtletí náleželo 595,6 mld. korun ve formě mezd a platů. Meziročně se mzdy a platy nominálně zvýšily o 56,0 mld. korun (10,4 %). Reálně ale došlo k jejich poklesu o 3,8 %. Hrubý smíšený důchod¹⁰ podnikatelů zařazených do sektoru domácností dosáhl 128,3 mld. korun a meziročně vzrostl o 4,8 mld. Poměrně nízký nominální růst těchto příjmů zaostával za dynamikou příjmů zaměstnanců. Mezičtvrtletně byl hrubý smíšený důchod nižší o 5,9 mld. korun (sezónně očištěno). Hrubý provozní přebytek¹¹ dosáhl 92,4 mld. korun a meziročně narostl o 5,4 mld. Mezičtvrtletně (sezónně očištěný) hrubý provozní přebytek vzrostl o 10,2 mld. korun, což byl nejvýraznější zaznamenaný přírůstek v dostupné časové řadě.

Přebytek salda důchodů z vlastnictví domácností se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšil o 11,7 mld. korun na 46,9 mld. Domácnostem náleželo o 13,5 mld. korun více ve formě úroků, rozdělované důchody společností byly vyšší o 4,2 mld. a reinvestované zisky z přímých zahraničních investic o 2,2 mld. Naopak obdržené ostatní důchody z investic meziročně klesly o 2,8 mld. korun. Domácnosti ve formě úroků vyplatily v 1. čtvrtletí meziročně o 3,7 mld. korun více.

V 1. čtvrtletí došlo k dalšímu výraznému posílení přebytku salda sociálních důchodů. Ten se meziročně zvýšil o 28,5 mld. korun na 155,0 mld. Sociální dávky a příspěvky, které domácnostem v 1. čtvrtletí náležely, byly meziročně vyšší o 39,1 mld. korun. Na druhé straně objem sociálních příspěvků, které domácnosti odvedly, vzrostl meziročně o 10,6 mld. korun na 127,8 mld. Saldo ostatních transferů v 1. čtvrtletí dosáhlo deficitu 1,0 mld. korun, schodek se ale meziročně zmínil o 1,4 mld. Běžné daně z důchodů a jmění, které domácnosti odvedly, byly meziročně vyšší o 14,7 mld. korun a dosáhly 68,3 mld. Úroveň odvedených daní ale hluboce zaostávala za úrovní stejného období roku 2020 a byla nižší také oproti 1. kvartálu let 2018 a 2019.

Výdaje na konečnou spotřebu domácností v 1. čtvrtletí dosáhly 779,5 mld. korun a meziročně se zvýšily o 58,0 mld. (8,0 %). Nominální přírůstek opět oslabil a v kombinaci s trvajícím silným růstem cenové hladiny tak došlo k dalšímu prohloubení reálného propadu spotřeby na 5,8 %. Pokračující reálný útlum poptávky domácností dokládá i mezičtvrtletní dynamika spotřeby. Nominálně se sice spotřeba domácností zvýšila o 24,7 mld. korun (3,1 %), reálně ale klesla o 1,8 %.

Hrubé úspory¹² domácností v 1. čtvrtletí dosáhly 171,8 mld. korun a meziročně tak byly vyšší o 29,8 mld. Sezónně očištěné hrubé úspory se oproti konci roku 2022 snížily o 1,1 mld. korun. Zastavila se tak loňská série mezičtvrtletních nárůstů úspor doprovázejících reálný pokles spotřeby. Domácnosti, které dříve spořily „z opatrnosti“, v tom zřejmě nemohly v takové míře

⁹ Pro očištění o vliv cen byl použit deflátor výdajů na konečnou spotřebu domácností. V 1. čtvrtletí 2023 činil meziroční cenový nárůst 14,7 % a mezičtvrtletně došlo k nárůstu o 5,1 %.

¹⁰ Zachycuje příjmy z podnikání drobných podnikatelů zařazených do sektoru domácností.

¹¹ Zachycuje hodnotu produkce domácností pro vlastní spotřebu a rovněž imputované nájemné a poskytování služeb bydlení.

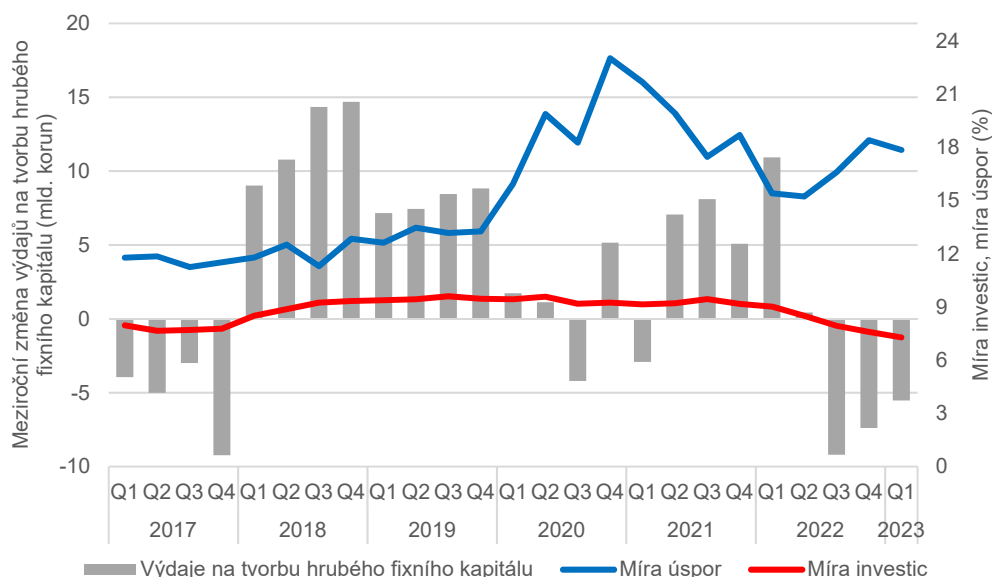
¹² Hrubé úspory představují část hrubého disponibilního důchodu, která nebyla spotřebována ve formě výdajů na konečnou spotřebu.

ANALÝZA

pokračovat. Míra úspor¹³ v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně klesla o 0,5 p. b. na 17,9 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra úspor vyšší o 1,7 p. b. (sezónně neočištěno).

Domácnosti obdržely kapitálové transfery ve výši 7,9 mld. korun, což bylo meziročně o 2,2 mld. více. Z naprosté většiny to byly investiční dotace (7,1 mld. korun), které byly meziročně vyšší o 5,7 mld. Ostatní kapitálové transfery dosáhly 0,8 mld. korun a klesly o 3,5 mld. Výdaje domácností na tvorbu hrubého fixního kapitálu v 1. čtvrtletí meziročně klesly o 5,5 mld. korun (-8,0 %) na 63,6 mld. Mezičtvrtletně investice domácností klesly počtvrté v řadě, a to o 1,3 mld. korun (sezónně očištěno). Výsledná míra investic¹⁴ (sezónně očištěná) se snížila o 0,3 p. b. na 7,3 %, což byla nejnižší zaznamenaná úroveň v celé dostupné časové řadě. Meziročně se (neočištěná) míra investic snížila o 1,3 p. b.

Graf 5: Meziroční změna výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu (mld. korun) a míra úspor a míra investic sektoru domácností (v %, sezónně očištěno)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Finanční vztahy s nerezidenty

Vývoz zboží a služeb v 1. čtvrtletí 2023 meziročně vzrostl o 138,0 mld. korun na 1 347,5 mld. Hodnota dovozu naproti tomu vzrostla o 86,0 mld. korun na 1 244,7 mld. Celkové saldo zahraničního obchodu se tak dostalo do výrazného přebytku 102,9 mld. korun. Přebytek se meziročně zvýšil o 52,0 mld. korun. Za zlepšením bilance stály pozitivnější výsledky domácích exportérů a současné snížení cen dovážených surovin – především ropy a zemního plynu ale i dalších materiálů.

¹³ Míra úspor domácností je definována jako podíl hrubých úspor a hrubého disponibilního důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (B.8g / (B.6g + D.8)).

¹⁴ Míra investic domácností je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubému disponibilnímu důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (P.51g / (B.6g + D.8)).

ANALÝZA

Ve formě důchodů z vlastnictví nerezidentům¹⁵ náleželo v 1. čtvrtletí 117,6 mld. korun, což bylo meziročně o 29,0 mld. více. Výrazně rostly reinvestované zisky z přímých zahraničních investic (+22,0 mld. korun) a výrazně vyšší byly i nerezidentům náležící úroky (+8,1 mld.). Rozdělované důchody společností ale mírně meziročně klesly (-1,0 mld. korun). Pro domácí investory v zahraničí se důchody z vlastnictví v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 18,1 mld. korun na 57,9 mld. Nárůst z většiny proběhl prostřednictvím úroků (+15,7 mld. korun) a reinvestované zisky byly vyšší o 4,7 mld. Rozdělované důchody společností se meziročně snížily o 2,2 mld. korun. Čistý odliv důchodů z vlastnictví do zahraničí v 1. čtvrtletí dosáhl 59,7 mld. korun, což bylo meziročně o 10,9 mld. více.

V 1. čtvrtletí 2022 nerezidenti zaměstnancům v domácí ekonomice vyplatili náhrady ve výši 17,0 mld. korun, což bylo meziročně o 1,1 mld. méně. Náhrady do zahraničí také meziročně klesaly (-2,7 mld. korun) a dosáhly 13,5 mld. Saldo náhrad dosáhlo přebytku 3,5 mld. korun a meziročně se zvýšilo o 1,6 mld. Daně z výroby a dovozu zaplacené do zahraničí v 1. kvartálu meziročně vzrostly o 0,4 mld. korun na 3,2 mld. Dotace ze zahraničí byly nižší o 1,2 mld. korun a dosáhly 12,7 mld. Saldo prvotních důchodů v 1. čtvrtletí dosáhlo deficitu 46,8 mld. korun a zhoršilo se tak meziročně o 10,9 mld.

Saldo druhotného rozdělení v 1. kvartálu 2023 skončilo v tradičním deficitu. Ten se meziročně prohloubil o 5,0 mld. korun na 22,6 mld. Meziročně se zvýšily ostatní běžné transfery vyplacené do zahraničí (+6,7 mld. korun). Úroveň sociálních příspěvků a dávek vyplacených nerezidentům byla meziročně nižší o 0,8 mld. korun. Saldo běžných transakcí domácí ekonomiky se zahraničím dosáhlo v 1. čtvrtletí přebytku 33,4 mld. korun a meziročně se tak zlepšilo o 36,1 mld. Ke zlepšení přispěl výhradně pozitivní vývoj bilance zahraničního obchodu.

Domácí ekonomice náležely kapitálové transfery ze zahraničí ve výši 18,8 mld. korun. To je meziročně o 9,5 mld. více a z většiny za nárůstem stály investiční dotace, které se navýšily o 9,2 mld. na 17,5 mld. Do zahraničí bylo naopak takto vyplaceno 1,0 mld. korun (-3,4 mld.). Kladné saldo kapitálových transferů mezi domácí ekonomikou a zahraničím se meziročně zlepšilo o 12,8 mld. korun na 17,7 mld. Domácí ekonomika v 1. čtvrtletí skončila v čisté kladné pozici vůči zahraničí¹⁶. Čisté půjčky činily 45,8 mld. korun (meziročně o 50,6 mld. lepší výsledek).

¹⁵ Nerezidenti představují různorodé seskupení jednotek, jejichž společným znakem je, že nesídlí na ekonomickém území státu, ale mají s daným národním hospodářstvím ekonomické vztahy.

¹⁶ Od roku 2005 je kladná čistá pozice výsledkem typickým pro 1. čtvrtletí. Výjimkou byl rok 2008, 2009, 2012, 2013 a 2022.

ANALÝZA
Tabulka 1: Vybrané hlavní ukazatele vývoje ekonomiky

Ukazatel	Vyjádření	2022				2023
		1q	2q	3q	4q	1q
Nefinanční podniky						
Hrubá přidaná hodnota ¹	y/y, v %	5,9	5,4	5,1	4,5	5,7
	q/q, v % ²	0,8	2,6	1,0	1,8	0,5
Míra zisku ²	v %	45,6	46,2	48,1	48,3	48,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	39,8	50,5	51,2	52,7	18,5
Míra investic ²	v %	29,7	30,0	28,9	28,5	27,2
Vládní instituce						
Výdaje vládních institucí	y/y, v %	-0,1	5,1	12,6	8,9	16,0
Příjmy vládních institucí	y/y, v %	11,1	10,1	9,8	9,2	12,6
Saldo hospodaření	v mld. Kč	-69,0	-8,7	-66,0	-103,8	-100,9
Dluh vládních institucí	v mld. Kč	2 684,1	2 793,6	2 983,3	2 997,1	3 099,4
Domácnosti						
Hrubý disponibilní důchod ³	y/y, v %	-1,8	-5,6	-4,0	-4,7	-3,4
	q/q, v % ²	-4,7	-1,0	-0,3	0,8	-2,0
Výdaje na konečnou spotřebu ³	y/y, v %	8,3	-0,4	-4,5	-5,5	-5,8
	q/q, v % ²	-1,3	-0,8	-2,1	-1,3	-1,8
Míra úspor ²	v %	15,4	15,2	16,6	18,4	17,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	10,9	0,4	-9,2	-7,4	-5,5
Míra investic ²	v %	9,0	8,5	7,9	7,6	7,3
Nerezidenti						
Saldo zahraničního obchodu	v mld. Kč	50,9	6,9	5,6	2,5	102,9
Čistá pozice vůči zahraničí	v mld. Kč	-4,8	-80,7	-141,6	-54,1	45,8

Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje v nominálním vyjádření a bez sezónního očištění

¹ očištěno o cenové vlivy deflátořem HPH

² sezónně očištěné údaje

³ očištěno o cenové vlivy deflátořem spotřeby domácností

Autor/Kontakt/Zpracovala

Karolína Zábojníková

Odbor Kancelář předsedy

Tel.: 542 528 112

E-mail: karolina.zabojnikova@czso.cz